

12.6.2018

לכבוד

מר אביחי מנדלבליט

היועץ המשפטי לממשלה

בפקס: 02-6467001

שלום רב,

דחוף ביותר!

הנדון: תיק 374/2017 – חקירת הריגתו של המנוח יעקב אבו אלקיעאן

סימוכין: מכתבינו: 22.1.2017, 27.12.2017, 3.5.2018

בעקבות הפניות הרבות שלנו בנושא כולל התלונות שהגשנו למח"ש שעד כה לא קיבלו מענה כלשהו מטעם מח"ש וכן בעקבות הפרסומים בכלי התקשורת אודות התנהלות הרשויות בעניין חקירתו של המנוח יעקב אבו אלקיעאן שכבר בענינה פנינו בעבר וגם לא קיבלנו מענה, הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. כזכור, ביום 18.1.2017 נורה המנוח על ידי שוטרים בכפר הבדואי הבלתי מוכר אום אלחירן. ארוע הריגתו תועד בסרטון וידאו ומספר תושבים ופעילים שנכחו במקום, העידו בפנינו על הנסיבות בהן בוצע הירי. לפי כל העדויות הנ"ל שהגיעו למשרדינו שבעניינן הגשנו תלונה למח"ש, עלה באפן ברור, כי המנוח אבו אלקיעאן נורה ראשית כל ע"י השוטרים שנכחו במקום בזמן בו היה ברכבו וכאשר לא נשקפה ממנו סכנה כלל. בעקבות פציעתו מהירי, איבד המנוח שליטה על הרכב והרכב הואץ לכוון שוטרים שנכחו במקום. כן עלה מהעדויות, כי המנוח שכב פצוע ברכבו כשלוש שעות במהלכם מנעו כוחות המשטרה מרכב אמבולנס שהוזעק למקום לטפל בו. בעקבות אי קבלת הטיפול הרפואי במקום, הוא נפטר.

2. עוד באותו יום, 18.1.2018, פנינו אל מח"ש בדרישה לפתוח בחקירת נסיבות הפתיחה באש וההרג, וכן לפעול באופן מיידי לנתיחת גופת המנוח וללא עיכוב.

3. בהמשך לכך, לאחר התכתבויות עם המכון המשפטי אבו כביר בדרישה להעביר אלינו את ממצאי דו"ח נתיחת הגופה, וזאת לבקשת בני משפחתו, נתבקשנו מאת המכון לקבל אישור ממח"ש להעברת ממצאי דו"ח הנתיחה. פנייתנו למח"ש לקבלת האישור המבוקש מתאריכים 22.1.2017 ו-27.2.2017 נענה על ידם בכך שעיון במידע מתיק החקירה ייעשה רק במקרים חריגים וכי עיון בדו"ח הנתיחה עלול לשבש את החקירה. פנינו שוב למח"ש ביום 21.12.2017, היינו 11 חודשים לאחר ההרג ודרשנו לקבל את דו"ח נתיחת הגופה בטענה כי החשש מפני שיבוש הליכי חקירה אינו יכול עוד לעמוד. הדגשנו בפנייתנו זו כי פנייה לבג"ץ במקרה אחר של הרג אזרחים ערבים ע"י כוחות המשטרה במהלך ארועי אוקטובר 2000, הוביל לקבלת הדו"חות עוד לפני הדיון בעתירה. אך פנייתנו זו גם היא לא נענתה.

4. במהלך כל ההתכתבויות הנ"ל, ומאז הריגתו של המנוח, ביקשנו שוב ושוב לקבל ממח"ש עדכונים אודות התקדמות החקירה, וזאת לדרישת משפחתו של המנוח ולבקשתם ומתוך זכאותם לקבלת מידע אודות התקדמות החקירה הנ"ל, אך דבר לא נעשה תוך התעלמות מזכויותיהם של בני משפחת המנוח מצד אחד, ומהאינטרס שיש לציבור מצד שני.
5. אלא שביום 1.5.2018 פרסמה מחלקת דוברות פרקליטות המדינה הודעה לעיתונות לפיה נמסר כי ביום 18.1.2018 פתחה מח"ש בחקירת ארוע ההריגה כאשר השאלות שנדונו בחקירה היו: האם ירי כוחות המשטרה מעורר חשד סביר לביצוע עביר פלילית; וכן את סוגיית הטיפול הרפואי במנוח עם תום הארוע.
6. בהודעה הנ"ל נמסר כי פרקליט המדינה, מר שי ניצן, החליט בעקבות החקירה הנ"ל, "לסיים את הבדיקה המקיפה שנערכה בקביעה שאין חשד סביר לביצוע עבירות פליליות מצד השוטרים המעורבים באירוע." עוד צוין בהודעה, כי לאחר שפרקליט המדינה בחן את השאלה, האם המנוח פגע בשוטרים באמצעות רכבו במכוון, הוא קבע כי "לא ניתן להכריע בשאלה זו במידה גבוהה של ודאות אך ממילא הכרעה בשאלה זו אינה נחוצה להכרעה אם לפתוח בחקירה פלילי נגד מי מהמעורבים."
7. בעקבות הודעה זו, פנינו שוב ביום 3.5.2018 אל מח"ש בדרישה למסור לנו את מסקנות החקירה ובאופן מיידי, על מנת שנוכל לשקול את צעדינו. פנייה נוספת עוד מאותו יום נשלחה במשותף ע"י מרכז עדאלה והוועד הציבורי נגד עינויים. אך גם פניותינו אלו, לא נענו.
- רצ"ב ההתכתבויות שצויינו לעיל.
8. חרף זאת, ביום 11.6.2018 התפרסם בעיתון "הארץ", ידיעה לפיה רכז השב"כ שחקר את נסיבות הריגתו של המנוח קבע כי "היא נבעה מכשל מבצעי של השוטרים." וכן פורסם כי אותו רכז שב"כ אשר העיד בפני מח"ש, שלל למעשה שהמנוח "ביצע פיגוע דריסה." זאת בניגוד מוחלט לממצאי החקירה שפורסמו בהודעה לעיתונות ע"י פרקליטות המדינה. עוד עלה מהכתבה, כי ככל הנראה פרקליט המדינה התעלם במכוון או שלא, מדו"ח רכז השב"כ עת פרסם את ממצאיו באמצעות ההודעה לתקשורת שיצאה ממשרדו.
9. לא זו אף זו, אלא שהיום, 12.6.2018, התפרסם בעיתון "הארץ" כי "רופאה משטרתית נכחה בזירה בתקרית הירי באום אל-חיראן בשנה שעברה ובמשך שעות לא טיפלה בנהג שנורה." וכן עלה כי "הרופאה טענה בעדותה כי לא ראתה את הנהג ולכן לא טיפלה בו. זאת בניגוד לעדות אחרת לפיה הרופאה הבחינה בנהג שנורה, ועל אף שזירת הארוע היתה קטנה." כן עלה מהפרסום הנ"ל, כי "במח"ש ובפרקליטות הוחלט שלא לחקור את הרופאה תחת אזהרה."
10. עוד עולה מהפרסומים הנ"ל, כי השר לבטחון פנים, מר גלעד ארדן, ומפכ"ל המשטרה, מר רוני אלשיך, התערבו בחקירה ואף השפיעו על תוצאותיה בפני פרקליט המדינה, דבר כשלעצמו פוסל את תוצאות ומסקנות פרקליט המדינה בעניין בהיותן נגועים בשיקולים זרים כתוצאה ממעורבות אנשים שיש להם אינטרס מובהק בתוצאת החקירה. חשוב בהקשר זה לציין, כי השר והמפכ"ל הם אלה שציינו ביום הריגתו של המנוח, שהריגתו בוצעה כתוצאה מניסיונו של המנוח לבצע פיגוע והם אלה שהיו מעוניינים שגרתם השקרית תאווש ו/או לפחות לא תופרך. וכך אכן היתה התוצאה עקב מעורבותם הבלתי חוקית של המפכ"ל והשר.

11. מהשתלשלות הענייניים לעיל, עולה באופן ברור, שמעבר להתעלמות מבני משפחתו של המנוח ודרישות ב"כ לקבלת כל החומר הנוגע לחקירה ועדכונים אודות התקדמותה אשר נודעו להם רק במפתיע רק מכלי התקשורת, הרי עולה חשש כבד כי התנהלות החקירה נגעה בפגמים רבים ולא חוקיים.

12. הפגמים הנ"ל מעלים חשש כבד: לשיבוש הליכי החקירה ע"י הרשויות עצמן ושקילת שיקולים זרים על ידי מעורבות גופים בעלי עניין ואינטרס מובהק בתוצאות החקירה; לפרסום ממצאי החקירה ע"י פרקליט המדינה תוך התעלמות ממלוא התשתית הראייתית שהיתה מונחת בפניו; לקיומו של ניגוד ענייניים מובהק בקרב הגורמים שביצעו את החקירה; לקיומם של שיקולים זרים ע"י מעורבות השר לבטחון פנים ומפכ"ל המשטרה שהשפיעו על תוצאות החקירה כשהם בעל אינטרס פוליטי מובהק בתוצאות החקירה; ולהעלמת מידע נחוץ וחיוני מעיני בני משפחת המנוח וב"כ וגם מעיני הציבור אודות חומר החקירה וממצאיה.

13. לאור זאת, אנו דורשים ובאופן מיידי כדלקמן:

א. למסור לנו את כל חומר החקירה כולל הדו"ח של רכו השב"כ וכן דו"ח נתיחת הגופה של המנוח;

ב. להורות על קיום חקירה מקיפה ע"י גוף או אדם ניטרלי נטול ניגוד ענייניים אשר יחקור את התנהלות החקירה ע"י הרשויות כולל פרקליט המדינה והחשש הכבד מפני קיומן של ניגוד עניינים, שקילת שיקולים זרים ושיבוש הליכי חקירה;

ג. מאחר ואנו שומרים לעצמנו את הזכות להגיש ערר על ההחלטה הסוגרת את התיק לאחר קבלת כל החומר, במידה וההחלטה תישאר בעינה - אנו מבקשים כבר כעת שיוכרז כי הערר ייבדק על ידי היועץ המשפטי לממשלה בעצמו ובכל מקרה שלא ייבדק ע"י פרקליט המדינה מאחר שכבר נוצר ניגוד ענייניים לפיו אין מקום להגיש ערר בפני מקבל ההחלטה, שהיא נגועה כשלעצמה בניגוד עניינים מובהק.

במידה ודרישתנו לעיל, לא תיענה בהקדם, נאלץ לפנות לבג"ץ.

בכבוד רב,
חסן ג'בארין, עו"ד

העתקים:

המחלקה לחקירת שוטרים, בפקס: 02-6467794
פרקליט המדינה, מר שי ניצן, בפקס: 02-6467006